

Обезщетение по чл.224 от Кодекса на труда за неползван платен годишен отпуск

При прекратяване на трудовото правоотношение работникът или служителят има право на парично обезщетение за **неизползвания платен годишен отпуск за текущата календарна година** пропорционално на времето, което се признава за трудов стаж, и за **неизползвания отпуск, отложен по реда на чл. 176**, правото за който **не е погасено** по давност. **Обезщетението** се изчислява по реда на **чл.177** към деня на прекратяването на трудовото правоотношение. Платеният отпуск за обучение на учаци се и на докторанти без откъсване от производството и за приеман изпит в учебно заведение, когато не бъде използван, **не се обезщетява** парично.“
Обезщетението по чл. 224, ал. 1 КТ се изплаща независимо от вида на основанието за прекратяване на трудовия договор.

ПИСМО ИЗХ. № 94-ЕЕ-119 ОТ 13.05.2005 Г. НА МТСП ОТНОСНО: ИЗПЛАЩАНЕТО НА ОБЕЗЩЕТИЕ ЗА НЕИЗПОЛЗАН ПЛАТЕН ГОДИШЕН ОТПУСК

В чл. 224, ал. 1 КТ е предвидено, че при прекратяване на трудовото правоотношение работникът или служителят има право на парично обезщетение за неизползвания платен годишен отпуск пропорционално на времето, което му се признава за трудов стаж. **При изплащане на посоченото обезщетение не е предвидено приложение на § 4 от Наредбата за допълнителните и други трудови възнаграждения, отнасящ се до коригиране с коефициент на среднодневното брутно трудово възнаграждение по чл. 177 КТ.** В посочената по-горе наредба изрично е посочено, че коригиращия коефициент по § 4 се използва при изчисляване на възнаграждението за времето на ползване на платения годишен отпуск от работника или служителя по реда на чл. 177 КТ. Съгласно чл. 228, ал. 1 КТ, брутното трудово възнаграждение за определяне на обезщетенията по този раздел (в т.ч. и обезщетението чл. 224 КТ) е полученото от работника или служителя брутно трудово възнаграждение за месеца, предхождащ месеца, в който е възникнало основанието за съответното обезщетение, или последното получено от работника или служителя месечно брутно трудово възнаграждение, доколкото друго не е предвидено. Както е видно от разпоредбата, при определяне на обезщетенията по раздел III от КТ за база се взема предходния месец - и когато датата на прекратяване на трудовия договор е 1-во число на месеца и когато е друго число. За времето на платения годишен отпуск работодателят заплаща на работника или служителя възнаграждение, което се изчислява от полученото среднодневно брутно трудово възнаграждение за последния календарен месец, предхождащ ползването на отпуска, през който работникът или служителят е отработил най-малко 10 работни дни - чл. 177 КТ. Разпоредбата на чл. 177 КТ не предвижда възможност за база при изчисляване на възнаграждението за времето на ползване на платения годишен отпуск да се вземе същия месец - месецът на ползването, ако лицето има отработени повече от 10 работни дни. Изискването е работникът или служителят в предходния месец да има отработени най-малко 10 работни дни. Същото се отнася и при определяне размера на обезщетението за неизползван платен годишен отпуск.

ПИСМО ИЗХ. № 04-06-124 ОТ 09.08.2005 Г. НА МТСП ОТНОСНО: БАЗАТА ЗА ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА ОБЕЗЩЕТЕНИЕТО ЗА НЕИЗПОЛЗВАН ПЛАТЕН ГОДИШЕН ОТПУСК

Съгласно чл. 224, ал. 1 от Кодекса на труда (КТ) при прекратяване на трудовото правоотношение работникът или служителят има право на парично обезщетение за неизползания платен годишен отпуск пропорционално на времето, което се признава за трудов стаж.

Периодите на отпуск при временна неработоспособност, поради бременност и раждане и за отглеждане на дете до 2-годишна възраст се признават за трудов стаж съгласно чл. 352, т. 2 КТ, поради което следва да бъдат взети предвид при прилагане разпоредбата на чл. 224, ал. 1 КТ.

По отношение на начина на изчисляване на обезщетението за неизползван платен годишен отпуск намира приложение разпоредбата на чл. 224, ал. 2 КТ, която препраща към реда за изчисляване, предвиден в чл. 177 КТ.

Съгласно чл. 177 КТ базата за изчисляване е полученото среднодневно брутно трудово възнаграждение за последния календарен месец, предхождащ ползуването на отпуска, през който работникът или служителят е отработил най-малко 10 работни дни. Цитираната разпоредба не поставя изискване последният календарен месец, в който има отработени най-малко 10 работни дни, да бъде в рамките на същото трудово правоотношение. Това означава, че база за изчисляване на обезщетението за неизползван платен годишен отпуск може да бъде полученото среднодневно брутно трудово възнаграждение за последен месец, в който има най-малко 10 работни дни, без ограничение назад във времето, включително и месец по друго трудово правоотношение при същия или при друг работодател.

С оглед на гореизложеното и по повод на конкретното запитване, за база за изчисляване на обезщетението за неизползван платен годишен отпуск съгласно чл. 224, ал. 1, във връзка с чл. 177 КТ, следва да се ползва последния календарен месец, през който лицето има най-малко 10 работни дни, като страна по предишния сключен трудов договор.

Следва да се има предвид и разпоредбата на § 7 от ДПЗР на Наредбата за допълнителните и други трудови възнаграждения, съгласно която размерът на среднодневното брутно трудово възнаграждение при изчисляване на обезщетенията по Кодекса на труда при пълен работен ден не може да бъде по-малък от този, който се изчислява при възникване на съответното основание от размера на установената за страната минимална работна заплата.

Декларация 1 и обезщетение по чл. 224 от КТ

Сумата на обезщетението за неизползван платен годишен отпуск по чл. 224, ал. 1 от Кодекса на труда се добавя към облагаемия доход по чл. 24 от ЗДДФЛ, посочен в точка 31. Начислен месечен облагаем доход от Декларация образец 1. Съответно в точка 31А. Начислен месечен данък се посочва и начисленият данък върху сумата на това обезщетение. В точка 34. Нетно възнаграждение се попълва сумата на нетното възнаграждение, определена по реда на Наредбата за изчисляване и изплащане на паричните обезщетения и помощи от Държавното обществено осигуряване. За работещите по трудови правоотношения месечното нетно възнаграждение се определя, като изплатеното или начисленото месечно възнаграждение се намали с определените със закон задължителни осигурителни вноски за сметка на лицата и с данъците по Закона за данъците върху доходите на физическите лица и не може да бъде повече от максималния месечен осигурителен доход, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за съответната календарна година. Обезщетението по чл. 224, ал. 1 от Кодекса на труда не е част от трудовото възнаграждение, а е обезщетение, поради което не се взема предвид при определяне на сумата по *точка 34*. Нетно възнаграждение.

Доходите, върху които НЕ се изчисляват и внасят осигурителни вноски са определени в чл. 1, ал. 8 от Наредбата за елементите на възнаграждението и доходите, върху които се правят осигурителни вноски.

- *обезщетенията по чл. 200, 213, 214, чл. 216, ал. 1, т. 1 и 2, ал. 2 и 3, чл. 220, 221, чл. 222, ал. 2 и 3, **чл. 224**, 225, 226, чл. 232, ал. 2 и чл. 331 от КТ, § 71 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за държавния служител и § 118 от ПЗР на Закона за изменение и допълнение на Кодекса на труда.*

